

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»
Кафедра кримінального права

Серія: Навчально-методичні посібники

Е. Е. Кузьмін

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Навчально-методичний посібник

Передмова професора
Є. Л. Стрельцова

Одеса
2018

УДК 343(1-87)(075)
К89

Рекомендовано до друку Навчально-методичною радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 1 від 28.09.2018 р.)

Автор: *Е. Е. Кузьмін*, канд. юрид. наук, доцент кафедри кримінального права Національного університету «Одеська юридична академія»

Рецензенти: *С. С. Андрейченко*, д-р юрид. наук, доцент, завідувач кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства Міжнародного гуманітарного університету
В. В. Тіщенко, д-р юрид. наук, професор, член-кореспондент Національної академії правових наук України, завідувач кафедри криміналістики Національного університету «Одеська юридична академія»

Кузьмін Е. Е.

К89 Кримінальне право зарубіжних країн : навч.-метод. посіб. / Е. Е. Кузьмін ; передмова Є. Л. Стрельцова. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 96 с. – (Серія: Навчально-методичні посібники).

ISBN 978-966-916-692-0

Навчально-методичний посібник з дисципліни «Кримінальне право зарубіжних країн» містить передмову, загальні положення, план навчального процесу, структуру навчальної дисципліни, плани практичних занять, перелік питань для підготовки до екзамену, а також перелік рекомендованих джерел, що повинні допомогти студентам в організації самостійної роботи в процесі навчання.

Для студентів 3 курсу Факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) денної форми навчання, першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня, з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право», аспірантів та викладачів вищих навчальних закладів юридичного профілю, а також для всіх, хто цікавиться питаннями кримінального права зарубіжних країн.

УДК 343(1-87)(075)

ISBN 978-966-916-692-0

© Е. Е. Кузьмін, 2018

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	6
ПЛАН НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	8
СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	10
Тема 1. Кримінально-правові системи сучасного світу	10
Тема 2. Джерела кримінального права зарубіжних країн	18
Тема 3. Система Загальної частини кримінального права зарубіжних країн	22
Тема 4. Злочинне діяння у кримінальному праві зарубіжних країн	25
Тема 5. Покарання у кримінальному праві зарубіжних країн	31
Тема 6. Заходи безпеки у кримінальному праві зарубіжних країн	36
Тема 7. Система Особливої частини кримінального права зарубіжних країн	38
Тема 8. Злочини проти особи у кримінальному праві зарубіжних країн	40
Тема 9. Злочини проти власності у кримінальному праві зарубіжних країн	43
Тема 10. Злочини проти держави у кримінальному праві зарубіжних країн	47
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ	50
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	55
Нормативно-правові акти	55
Збірники нормативно-правових актів.....	58
Навчальна література.....	58
Спеціалізовані публікації.....	61
Монографії.....	90
Автореферати дисертацій та дисертації.....	92
Інформаційні ресурси мережі Інтернет	94

ПЕРЕДМОВА

Принципові зміни, які відбуваються в українському суспільстві, багато в чому були обумовленні загальносвітовими інтеграційними процесами та європейським вектором руху української державності, потребують двох основних складових в реалізації цього. Це: використання вітчизняного історичного та сучасного досвіду побудови державності та використання зарубіжного досвіду в переважній більшості сфер суспільного життя. Цей напрямок потрібно обов'язково враховувати і під час удосконалення української правової системи в цілому, системи права та кожної галузі права, її інститутів і окремих норм. Все це необхідно здійснити і у кримінальному праві.

У зв'язку з цим подібні процеси актуалізують низку вкрай важливих питань пов'язаних з переосмисленням місця кримінально-правової системи України серед інших кримінально-правових систем сучасних розвинених зарубіжних країн, які, в свою чергу, здійснювали і продовжують здійснювати значний вплив на існування та розвиток кримінально-правової системи України й інших країн.

У зв'язку з поширенням міжнародних зв'язків особливо гостро постають питання, пов'язані з міжнародним співробітництвом щодо протидії транснаціональній організованій злочинності, що неодмінно вимагає знання основних положень кримінального права зарубіжних країн. І, не дивлячись на те, що кримінальне право будь-якої держави регулює широке коло відносин, які виникають з приводу вчинення особою злочину та призначення покарання, в різних кримінально-правових системах, й досі, не існує єдиного загального погляду на те, що потрібно вважати злочином та як саме призначати покарання.

Разом з тим наявність сформованого загального уявлення про стан та розвиток сучасних кримінально-правових систем зарубіжних країн, а також обізнаність стосовно основних інститутів систем Загальної та Особливої частин кримінального права зарубіжних країн є невід'ємними складовими кожного сучасного грамотного, ерудованого та висококваліфікованого

правника, як вченого, так і практика, відповідні знання є ключовими задля реформування та удосконалення вітчизняного кримінального законодавства. Найбільш важливі такі положення будуть надані в цьому навчально-методичному посібнику.

Євген Львович Стрельцов,
*доктор юридичних наук, доктор теології,
професор, член-кореспондент
Національної академії правових наук України,
Заслужений діяч науки і техніки,
завідувач кафедри кримінального права
Національного університету
«Одеська юридична академія»,
вчений секретар
Південного регіонального наукового центру
Національної академії правових наук України*

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна «Кримінальне право зарубіжних країн» призначена для студентів 3 курсу Факультету прокуратури та слідства (кримінальної юстиції) денної форми навчання, першого (бакалаврського) освітньо-кваліфікаційного рівня, з галузі знань 08 «Право», за спеціальністю 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є кримінально-правові відносини, що виникають з приводу вчинення особою злочину та призначення покарання в різних кримінально-правових системах.

Метою вивчення дисципліни є формування у студентів цілісного уявлення про кримінально-правові системи сучасного світу, системного розуміння джерел кримінального права зарубіжних країн, вивчення основних інститутів Загальної та Особливої частин кримінального права зарубіжних країн, а також вироблення у студентів вмінь і навичок застосовувати набуті теоретичні знання для аналізу та розв'язання конкретних типових і нетипових кримінально-правових ситуацій.

Основними завданнями дисципліни є ознайомлення студентів з історією становлення, типологією, особливістю і специфікою, а також новітніми напрямками розвитку кримінально-правових систем сучасного світу; формування найбільш повного уявлення про загальну характеристику та види джерел кримінального права зарубіжних країн, а також про межі чинності кримінальних законів; вивчення основних положень системи Загальної частини кримінального права зарубіжних країн – злочинного діяння, покарання, заходів безпеки та інших інститутів; опанування основних положень системи Особливої частини кримінального права зарубіжних країн – конкретних видів злочинів у кримінальному праві зарубіжних країн, зокрема, злочинів проти особи, власності, держави та інших видів злочинів; набуття студентами навичок тлумачення кримінально-правових положень та вирішення питань кваліфікації злочинних діянь і призначення покарань за них у кримінальному праві зарубіжних країн.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: кримінально-правові системи сучасного світу, зокрема, бути обізнаним у питаннях історії становлення, типології, особливості та специфіки, а також новітніх напрямках розвитку кримінально-правових систем сучасного світу; системно розуміти джерела кримінального права зарубіжних країн, зокрема, мати найбільш повне уявлення про загальну характеристику та види джерел кримінального права зарубіжних країн, а також про межі чинності кримінальних законів; специфіку та особливості поняття «злочинне діяння» у кримінальному праві зарубіжних країн;

вміти: демонструвати знання основних положень системи Загальної частини кримінального права зарубіжних країн; аналізувати систему Особливої частини кримінального права зарубіжних країн, зокрема, розв'язувати актуальні наукові проблеми, пов'язані з кваліфікацією злочинів проти особи, власності, держави та інших видів злочинів у кримінальному праві зарубіжних країн; розробляти та демонструвати презентації результатів актуального наукового дослідження у сфері кримінального права зарубіжних країн;

володіти: навичками тлумачення кримінально-правових положень щодо призначення покарань у кримінальному праві зарубіжних країн.